

Előfizetési díj:
 Pesten vagy Pécsen házhoz küldve:
 egész évre 5 ft., félévre 2 ft. 50 kr.
 nyugd. érte 1 ft. 25 kr.
 Egyes szám 10 kr.
 Megjelenik minden szombaton.
 Egyes számok kaphatók Weidinger N.
 könyvker. (Székhelytér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:
 Egy öt hasábos pécsi sor egyszeri
 megjelenésért 6 kr., 3-szori 5 kr.,
 10-szeres 4 kr., útleendő. — Minden
 hirdetés után 30 kr. bélyegdíj útleendő.
 A nyitólát 1 pécsi sor 10 kr.
 A hirdetési díj előre útleendő.

SZERKESZTŐI IRODA:
 Ó-pósta-utca 16-ik szám.
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városbáz épületben, Lill János úr a budai külvárosban,
 Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden pósthivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
 János-utca 8-ik szám.

Az állam költségvetése.

Kölségvetés — pénzügyminiszteri előterjesztés nélkül. Még ilyen sem történt Magyarországon alkotmányos életében. Szilágyi Dezso, Madarasi József és Hermann Ottó képviselők múltán megróhatták a képviselőház mult hét estőtörtői ülésén Szapary Gyula gróf pénzügyminisztert, hogy a költségvetést a ház asztalára tette, anélkül, hogy megvilágította volna az ország pénzügyi helyzetét, kifejtette volna a kormány pénzügyi politikáját, és alkalmat adott volna az ellenzéknek az alkotmányos bírálat gyakorlására. Szilágyi Dezso a pénzügyminiszter eme mulasztását az alkotmányos szokás megtörésének bélyegezte. A jelen időben azonban ez több a szokás megtörésénél, mert büns mulasztás, a nemzet ritű kijátszása a pénzügyminiszter hallgatása, midőn itt benn gazdasági válság, ott kinn pedig politikai válság fenyeget.

De hát a pénzügyminiszter hallgatásának nagy okai vannak. A költségvetés, melyet beterveztett csak ország anyagi helyzetének súlyosodását tárja fel és minden pillanatban változást szenvedhet a keleti események hatására, ez a változás pedig az ország pénzügyi helyzetének rosszabbra fordulását vonja maga után. Ezt nem akarta még bevallani a pénzügyminiszter, tehát hallgatott és várja a kegyeszkörmények beállítását, akkor majd teljes vallomást tesz.

Most a bajnak, az elkeserítő valóságnak csak egy részét tárja fel az ország előtt a költségvetés, azt tudniillik, hogy a jövő év dífizeti tízenegyzé milliő nyolczszáz hatvanegyzé ezer kétszáz hetvenhét, vagyis 2,977,514 forinttal több, mint a folyó évben. Ugyanis az összes kiadások 344,651,674 forint, az összes bevételek 329,790,397 forint, a hiány tehát: 14,861,277 forint.

Tehát a dífizet nem esőkkent, hanem növekedett, és a pénzügyminiszter szemlényvesztő számítása szerint is majdnem 15 millió A mult évben csak 12 millió dífizett valott be a pénzügyminiszter, midőn pedig a költségvetés átment a képviselőház rostáján, kitűnt, hogy valójában 32 millió a dífizet. Most is így lesz, sőt a helyzet sokkal kétségbeesettebb, a költségvetés összeállítása sokkal ingadozóbb és mint kartya-alkotmány a legesekélyebb lavalattára összedőlhet.

Az mondhatja majd a pénzügyminiszter, hogy a jövő évben 8 millióval több a kiadás, hasznos befektetés stb. ezért növekedett a dífizet. Ez a menség csak akkor állna meg a helyét, ha a bevételeket nem srófolgat volna magasabbra. Csakhogy a jövő évre majdnem 4 millióval magasabbra irányozták elő a bevételeket, mint a folyót évben és dacára a megzaporított bevételeknek, a dífizet mégis majdnem 3 millióval növekedett.

A bevételek szaporodása mellett a dífizet növekedése az államháztartás fokozódó romlását bizonyítja, amit az ellenzék is mindannyiszor hangoztatott, valahányszor a kormány pénzügyi sülyegen helyreállításáról beszélt. Az adóízfető közőnség most a számokból is fogalmat alkothat magának a kormány gazdálkodásáról. Nincs tervben semmi nagyobb szabású újítás, mely nagyobb összegeket szűkségelne és ámbár a jövő évre az egyenes adók bevétele egy millióval többet, a fogyasztási adók és a bélyeg és illetékek bevétele pedig 2 millióval magasabbra esigazították fel, a dífizet mégis 15 millióra szűkött fel.

A jelen kormány uralmának épen tízedik évfordulója alkalmából tűnik ki, hogy a mostani gazdálkodás mellett a pénzügyi sülyegen helyre nem állítható és habár az adó-teher folyton nő, a dífizet is nő.

De a dífizet növekedését még a dífizetnél is jezőtöbb árny kíséri, tudniillik a gazdasági válság terjedése, az adózó nép folytonos anyagi romlása, — amikre a kormány eseppek tekintettel nincs pénzügyi politikájában — és végül, ami sötét felhőként borul a láthatárra: a keleti háború kitörése.

Az a körülmény, hogy a pénzügyminiszter nem tett előterjesztést és hogy a költségvetésbe a közözségyes kiadásokat nem a delegációknak szánt költségvetés szerint állította be, azt mutatja, hogy a közözségyes költségvetés a delegációk határozata folytán változást szenvedhetne, vagyis ha kitör a keleti háború, a közözségyes költségek szaporodni fognak és a dífizet még nagyobb lesz. Ugy az osztrák, mint a magyar költségvetés elbánása a közözségyes költségek beállítása körül elárulja, hogy a kormányok el vannak készülve a háború kitörésére, akkor pedig összeomlik halomra a költségvetés, mert sokkal nagyobb kiadásokat kell majd megszavaztatni, mint különben.

Rosszabbra fordult pénzügyi állapotok közt még újabb pénz és véráldozatokkal járó okkupáció, vagy háború küszöbén állunk.

Ily reménytelen jövőt készítettek elő a magyar nemzetnek pazarló, rövidlátó kormányai.

Ipari fejlődésünk egyik tényezője.

Sokáig tartotta magát a külföldön általunk termelő képességének jellemzésében azon előszeretettel hangoztatott vélemény, hogy hazánk termelő képessége csak a talaj kihasználásában, az östermelésben nyilvánul, vagy röviden: Magyarországon csak agrikulter állam! És ime a folyamatban lévő országos kiállítás megczafolja az eddigi véleményt s mindenki tisztelettel sorolja az ipari produktivitással is bíró

országok közé. Nem akarjuk azokat hosszasan bizonyítani, hogy nálunk is éppen oly fejlődési körülmények állanak az iparra nézve, mint más államoknál; bebizonyítottuk, hogy van képességünk az ipari tevékenységre, s még kiűntetjük azt, hogy van piacunk is; a kelet, esepán arról kell gondoskodnunk, vajjon mi által fokozhatjuk és gyorsíthatjuk annak fejlődését?

Első sorban az iparoktatás által, mely nálunk még nagyon utolsó rendű tanügyi kérdés, pedig költünk a közoktatásba mi is annyit, a mennyit aránylag költetünk más államokhoz képest; azonban az iparoktatás állását még %ban sem mutathatjuk ki, annyira gyöngye labon állunk más államokhoz képest. A hol fejlett iparral találkozunk, ott az ipariskolák száma is nagy, s minél régebben látott valamely állam az iparoktatás rendezéséhez — ipari előrehaladottsága annál nagyobb. Látjuk azt Franciaországban, hol az iparoktatást a nagy forradalom kormány törvényileg rendezte s jelenleg az ipariskolák száma igen nagy; Angliában 1873 ban 1396 ipariskola volt 4092 osztályal, 400 vegytani laboratóriummal.

Amde nálunk úgy is annyiféle az iskola, hogy méltan idegenkedhetik a közönség egy-egy újabb fajtaját felmértelénél. Van az igaz, de hogy olyan volna, mely az ipart szakszerűleg emelné, egykettőn kívül alig említhető s mégis találunk oly nézetet is, mely a jelenleg fennálló ipariskolák megszűnését nemcsak közellállónak tartja, hanem mintegy örül is, mert lát konkurrenciát csinál egy ilyenforma állás, de tendenciában és szervezésben ellentétes iskolának: a polgári iskolának. Nem akarjuk most ezt utóbbi megtagadni, hisz az nagyon szép, ha valaki az általános műveltségért annyira lelkesül, hogy gyermekeit hat éven át járattja a polgári iskolába s 18 éves korában kezd a felül gondolkodni, hogy mi is legyen belőle, mely gondolkodási idő alatt katonává érik, besoroztatik, kiszolgálja idejét s lesz belőle: — beamer! No már pedig ez épen nem mozdítja elő mint állampolgár a közvagyonosodást, az ipart — munkássága nem produktív természett! És a legtöbb esetben ez a nóta vége a polgári iskolai tanulónál.

Az igaz, hogy alsóbb rangú tisztviselőkre is szükség van, de azt hiszem ilyeket elegendő mennyiségben szolgáltat a gymnasium s reáliskola is, míg a polgári iskolában tanulók száma, ha megfelelő szervezeti ipariskolába járnának tisztességes munkálkodó anyagot nyerne az ipar a sok tévesztett existentiá helyett.

Már most azt kell kérdeznünk: mi is legyen hát az ipariskola célja, szervezete, melyek tartanyai stb. Az ipariskola célja emlelteti uton oly iparosokat képezni: kik magukat szóban és írásban korrekt kifejezni képesek; tizlettüket adminisztrálhassák,

helyes számítással az az iparanyagok ismerete mellett realis költségvetést képesek legyenek szerkeszteni; a munka értékét ismerjék, a hazai földrajzot, különböző egyes vidékek termelési és forgalmi viszonyait, az általános földrajzot szűk keretben tartva, tekintettel a hazába jövő s innen kifelé szállított iparkészítményekre és iparanyagokra. A hazai történetet művelődés történeti átnézettel bírják, mindentől figyelemmel kísérve az ipar fejlődését. Polgári jogait s az ipar rendezésének érdekében hozott törvényeket és iparhatóságokat ismerjék meg. A természetből annyit, hogy megismerjék azon körülményeket és erőket, melyeket az ember ész az ipar szolgálatába hajtott. A rajzra a legnagyobb súly fektetendő, mert ha ez uton az iparos tanuló az iskolában szép formákat ismer meg, akkor megvan teremtve az alap, melyen később újat és talán szebbet, de mindenesetre kelendőbbet fog produkálni — mert az iparban is az újdonszerű válik divattá s ad új lökést a megállást forgalomnak. Ez az ipari fejlődés alapfeltétele.

Mi nem vagyunk ellenségei a polgári iskolának, hiszen az ipariskola sem más, mint polgári iskola a szakérdekek szolgálatában, mert az bebizonyított tény, hogy a polgárság örösiáig tulnyomó száma iparosokból áll. Pedig soha sem volt divatosabb a lakosság kasztek szerinti osztályozása, mint ma, midőn külön nemzeti hivatást és dícsőséget tulajdonítanak a genfirnek, míg más oldalról erősen hangsúlyozzák a magyar közép osztály fejlesztését. Békies Gusztáv az ügyvédet, orvost, s minden szellemi munka után élő embert is a polgár közé számítja, míg a vidéki közönség a tisztviselőt, ügyvédet, orvost s csak az iparos s kereskedőt polgárnak. Nézetünk szerint a legszebb, legtisztább, az emberméltóság magas színvonalának legmegfelelőbb nézet a Kossuth Lajosé, ki azt mondja, hogy nincs felső, közép és alsó osztály, minden foglalkozás-nem egyenlően azza tesz minden lakost, a mi: polgárra, egyenlő jogokkal és kötelességekkel.

Legyenek ez osztályozások helyesek vagy nem, ez nem alterálja a mi iparunkat és iparosainkat. Ma napság a czim és kategoria nem képvisel értéket, nálunk az a fő, hogy keressünk és leljünk eszközöket, melyek segítségével iparunkat versenyképesé t-gyítik, vagy legalább olyanná, hogy a hazai szükségletet elegeit ki, mit ipari szakoktatás nélkül nem érhetünk el, miért is az ipari szakoktatás ipari fejlődésünk egyik tényezője.

A fűtés- és szellőztetésről.

Költi: Sirisaka Andor.
 Vége a nyárnak. A véuasszonyok nyara is elmúlt. Itt van az ősz s küszöbön

a tél. Közéledik a fűtés ideje. Épen ezért alkalmasnak látjuk az időt arra, hogy a fűtés és szellőztetés eszkerei módjaival olvasóinkat megismertessük. Jelen cikkünkben főleg az iskolák fűtéséről és szellőztetéséről szólnak.

Fűtésről és szellőztetésről írván, kezdjük a levegőn.

Tudjuk, hogy a jó levegő egyike azon tényezőknél, a melyek az iskolai egészségben mértékadóak.
 Az emberi szervezet fenntartása megköveteli, hogy ne csak tápanyagokra tegyen szert, hanem levegővel is éljen. A fűdőlő is nem étel és ital, hanem levegő után kapkod. Levegő nélkül szerves lény (ember, állat és növény) nem létezhetne. Be van bizonyítva, hogy egy felnőtt ember 24 óra alatt 9000 liternyi levegőt lehel be. Ezzel egyuttal ki van mondva a levegő befolyása az ember belsőszervezetére. Amde levegő és levegő közt oly nagy különbség van, mint az emberek közt.

Már most vizsgáljuk, minő részecskéből áll a jó és rossz levegő? A jó levegő alkotórészei: 78 rész légegy (tudományosan nevén nitrogén), 21 rész lény (oxigén), s különböző, de esekély mennyiségű vízgőz és szénsv. Jelen van még a légkörben az oxigénnek egy különös alakja: az ozon, ez azonban az élet fenntartásához okvetlenül nem szükséges, míg lény nélkül az fenu nem állhat. A légezés alkalmával az oxigén elhasználtatik, a ki-leheléskor pedig szakadatlanul szénsv képződik. A szénsv a légkörben előforduló mennyiségben nem káros, de ha felzaporodik az esetben halálos. A levegő jószágának meghatározására elég annak szénsavtartalmát meghatározni, minthogy a kilégzés és kiparolás által megromlott levegőben a többi ártalmas alkotórészek a szénsvhoz állandó arányban vannak jelen. A szabad levegő 10,000 részre 4—5 rész szénsvat tartalmaz. Zárt helyiségekben ezen tisztaság sohasem érhető el. Azon levegő, mely 1000 részre egy rész szénsvat tartalmaz, az egészségre már hátrázottan károsnak nyilvánítható. A számítások azt mutatják, hogy valamely zárt helyiségbe legalább 300-szor annyi friss levegőt kell becsótatni, mint a mennyi az ott kilégzett levegő mennyisége, ha annak levegőjét állandóan élvezhető minőségben akarjuk fenntartani.

Jó levegőnek az iskolában is csak az tekintendő, a mely a külső szabad levegő alkotó részével megegyez, fontos azonban még hóm érsék is, a mennyiben a levegő testünk főfokát emelheti vagy leszállíthatja. Hirtelen változás, vagy egyoldalú lehelés (légyonvat) egyaránt káros; legelőnyösebb az egyenletes hőfok, mely az iskolában 15° R legyen.

A vízgőzzel telített, nedves levegő veszélyezteteti az egészséget, mert megakasztja az emberi test vízének elpárol-

TÁRZA.

Talált rózsza.

Virága édes szorelemnek,
 Az út porából főlemellek.
 Rídeg kedély volt, fogadok,
 Ki téged így eldobhatott.

Ki rád tekint, forróbban érez,
 Eldobni téged, lehet-e ez?
 Jer hát ide, szívemre, jer!
 Ne a hideg földön heverj.

Pompája teljes meg a nyárnak
 S téged már hadokolni láttak.
 Ki se lehelhet illatod'
 S leveled' már hullatod.

Szegény virág, jer, én megértlek,
 Az én szívem rokon tevéled.
 A sors könyörtelen keze
 Virágkorában tépte le.

Most hervad, mint te eliporva,
 Ifjan, részvéttelen a porba'.
 S nem akad senki, senki sem,
 Ki fölemelné szeliden!

Reviczky Gyula.

L. I. kisasszony emlék-könyvébe.

Amióta megláttalak,
 Tudja Isten mi a bajom?
 Édes titkos vágyaimmal
 Hozzád repül gondolatom.

Mindig érzem kis kacsoúd
 Titokteljes szorítását, —
 Mindig hallom drága szived
 Mély, szokatlan dobbanását.

Az a szende kicsiny virág,
 Melyet barátságod adott,
 Forró, tüzes esőjaimtól
 Elfogyadott, elhervadt.

Élet nélkül, illat nélkül
 Egy kis imakönyvben hever:
 De az emlék, hogy te adtad —
 Soha, soha sem hervad el!

Pinter Imre.

Veloczipéden.

(Folytatás és vége.)

Az idő d. u. 4 óra felé járhatott. Az út minősége elárulta, hogy közönséges mezei uton járok. Néhány kilométernyire a Dráva által kiűntött homokba bokáig sülyedek géptolás közben. Az égre sötét, nehézséggel huzódnak, a szél azonban hátulról, nyugatról jön s így a gép propulsióját elősegíti. Felülök, egy ideig képes vagyok hajtani. Végre akkora lesz a szél, hogy a felvert por és homoktól nem vagyok képes utat látni. Oly lassan hajtok, amint csak lehet. Néha féket szoritok, hogy a hajtás sebességét csökkentssem.

Beállott az est, mikor Golába értem. A megmutatót vendégülbém megtudtam, hogy jó magyaros halpaprikát és jó ágyat fogok kaphatni.

Jó kedvvel tettem le tehát gépemet a számomra kijelölt szobába és meg szokásom szerint falut mentem nézni. Erről a szokásomról soha sem fogok leszokni tudni; az uton inkább lassabban hajtok, hogy túlságosan ki ne fáradjak, mikor faluba vagy városba érek. Ha azután a nyugalom helyére érek, vacsora, lefekvés előtt összejárom a falut. Hiszem, hogy Stevens is jó

néven veszi e szokásomat. Lapja számára ugyancsak írhatott, hála e „promenade“-oknak. — Saját kifejezése.

Vacsorámnál ismételtetni akartam halpaprikás adagomat, fájdalom, ez óhajom a koszmárosné lábosának szűkebltsége folytán hajótörést szenvedett. A közös ivószobából e közben medvetánczolatónak danája hangzott, ki állatát provancé-i dalok éneklése mellett trainirozta. — Szobába érve, ott egy vegyes vallásbeli kisasszony sereget találtam, kik gépemet jöttek megnézni.

Bármilyen vértl franczia lelkesedve kiáltott volna fel: „Oh mon Dieu! quel joli pensionate!“ Én megelégedtem a gép megmagyarázásával.

A koszmárosnének meghagytam, hogy ha esui talál az éjjel s az ut sáros lenne, keltsen fel 3 órakor, hogy a 4 órakor induló vonattal utazzam; ha pedig jó idő lenne, akkor 5 órakor.

Még állig voltam az ágyban, hallottam az ereszlőr lecsurgó záporosót.

Másnap reggel 3 órakor hatalmas dörömbölés riasztott fel álomból; a cseléd jött jelenteni, hogy egész éjjel esett az eső, vonattal akarok-e tovább menni. — Odakünn locsogott a zápor, nincs rá eset, hogy egy hét előtt az utak járhatók legyenek.

A négy órai vonattal bementem Pécsre. Egész nap esett az eső.

A mint deltájt a pécsi „Magyar Király“-ba léptem gépemmel, ismerősökkel találkoztam, kik ámulva kérdeik: csak nem veloczipéden jött ebben a reugeteg időben? De — felelém — talán meghalondultam?!

A két rá következő napon az eső folyton szakadt. Elérkezett a keresztény

világ nagy ünnepe, a husvét; bizony nem hozott nekem „piros tojást“ (érsd: jó utat).

A többiek társaságából ki mentem én is a „Tettyére“, hol a Solimán által épített vármokok árnyékából néztük a bosnyák leányok kólóját. Néztük a ringlispilözé kaczer paraszt szűzeket. Szóval mulattunk, a mint mulatni szokás, ha vidéki „Emanus“-ban vagyunk.

Csak szerdán indulhattam; Pécsről Szederkényig az út igen dombos. A Mecsek hegy nyílványai egész idáig érnek. — Ezen útnak nem hiszem, hogy valaha volt úttestere, ha pedig volt, annak az útjavítás helyett máshol járt az esze.

Szederkényen ebédeltem. Épen amint azt végeztem, vettem tudomást Ugródi szederkényi jegyző úr ebédre való meghívásáról.

A meghívás ugyan későn érkezett, de azért elfogadtam, az nap úgy sem akartam tovább menni Mohácsnál. E szívelves körben igazán jól éreztem magamat. Fájdalom! biz az nagyon rövid ideig tartott.

Három órakor ismét az országuton voltam. Az országut mentében szép számú koldus csoport tartott kaszinót, az április nap meglehetősen felszarította az utat, de a követ nem pusztította el. A „hősvértől pirosult gyszár“-en végig vezető út meglehetősen volt. — Mohácson egész a sokézenegyedig gépen ülve lehetett haladni.

Alkonyodott, mikor Mohácson, Kreesmer jóhírt vendéglőjében elhelyezkedtem.

Másnap delután voltam indulandó. A mohácsi Dunapart közevete rosszabb, mint a karlovitzi. Egyik ablakból ismerős női arcz szólt meg, ültek fel. A kis nagysád állítása szerint még nem látott ilyesmit.

A kérészt udvariatlanság nélkül nem lehet visszautasítani. Engedelmeskedem,

hajtok gyorsan, 100 méternyi ut után „fejlet“ csinálók.

A laibachi katasztrofából még beestületesen ki nem gyógyult két ismét megdagadt, megkéült. Ismét nyugvás tehát. Az éjjel 2 órakor induló hajóval tettem meg a Mohácsot Duna-Szekesütől elvlasztó 15 kilométert.

A mohácsi esés erősebb volt, sem hogy hittem volna, igaz, hogy a baj elmérgesítéséhez hozzájárultak az előbbeni esések nyomai.

D. Szekesön két napig ágyban kellett maradnom, orvos és gyógyszerár így kívánták.

Hála az égnek, ez a baj is elmúlt, mire feltápaszkodtam, akkorra beállott az országos eső s 12 napig folyton esett. Unalomról nem panaszkodhattam, a költő Garay testvérén-k, Garay plébános úrnak társaságában es idő hamar elmúlt.

Egy felkiáltást azonban nem tudtam soha visszatartani: Elázott a pesti ut! Feneketlen sár lesz most azon!

Olyanán is találtam elutasítom idejében.

Május 3 án a reggeli órában indultam Szekesőről. Géprellésről az óriási kerék-vágások miatt szó sem lehetett. Gyalogat azt nem lehetett használni, mert sok volt rajta a vízleeresztő árok. A 34 kilométernyi távolságot Szekszárdig nagy részben gyalogolva tettem meg. Oda érve, azt a napot a viszontlátás örömeének akartuk áldozni. Ugyancsak sikerült. Este, a mint vacsorához ülünk, a zápor ismételve hozzáfogott, némelyek azt állították, hogy a lovak hasig tisznak odakünn, nem sokat törődünk vele. Kovács Dávid, Nyitray Lajos, Gruber Ede stb. kitűnő kedélyű embereknek mutatkoztak.

Hirdetések.

Tea, rum, angol teasütemények, liquerök,

valamint mindenféle különlegességek u. m. friss caviar, apró-ajk, kelt-tengeri-zisros-hering, kerekhering, valódi francia mustár, sajtok és fűszerárak nagy választékban kaphatók

Lederer Bernát

fűszerkereskedésében Pécsen, Széchenyi-tér Dr. Loewy-féle házban.

Egyenes összeköttetés által ezen kedvező helyzetben van, valamint minőség úgy szintén az árak olcsósága által még a legnagyobb igényeknek is megfelelően, miert a n. t. közönség élénk pártolásra bizonnyal számíthat.

332. (6-1)

Erven Lucas Bols,

Amsterdam fennállt 1575 óta, ezek különlegességei:

Curacao-Anisette,

az ország elsőrendű üzleteiben tartatnak.

292. (20-4)

Gasdasági intézetet végzett, magyar és német nyelvben — szóval úgy mint írásban — tökéletesen jártas

Két irnok

az üszöghi uradalomban azonnal felvétetik. Évi fizetés — egyenkint — 500 forint készpénz. 6 kiló gyertya, 21 köbméter tűzifa, és közös szobából álló lakás. — Élelmezéséről az illetőnek magának kell gondoskodni.

Okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg magyar és német nyelven irt folyamodványok, az uradalmi felügyelőségnek Üszöghön — Baranyamegye vasut és posta állomás — nyújtan-dók be.

337. (3-1)

Ház-eladás.

Pécsen fűtőca (budai külváros) 34. számú ház

szabad kézből kedvező feltételek mellett azonnal eladó,

Bővebb felvilágosítás Plebaniaköz 8 szám alatt.

340. (6-1)

Okleveles gépész

ki a gőzmozdonyok — cséplőgépek — különféle gazdasági eszközök kezelése és javításánál kellő jártassággal bír,

az üszöghi uradalomban azonnal felfogadtatik. Évi fizetés 720 forint készpénz. 28 köbméter fa, naponta egy liter tej, 4 darab szék tartás, házi kert, és szabad lakás.

Okmányokkal felszerelt folyamodványok az uradalmi felügyelőségnek Üszöghön — Baranyamegye, vasut és posta állomás — nyújtan-dók be.

338. (3-1)

395 sz. 1885. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közírté teszi, hogy a sádsi kir. járásbírószék 2749. 1885. számú végzése által pécsvárdi alapítványi uradalom végrehajtójává Knittel Menyhért eszászti lakos ellen 54 frt 7 1/2 kr. tőke, ennek 1879. év október hó 1. napjától számított 8% kamatai és eddig összesen 45 frt 36 kr. perköltetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felügyelet és 301 frtra becsült hordók, kádak, 2 hidas, 1 telen, szobahatár, ágymű, 1 pár löszerszám, 2 sertés és épületből álló ingóságok nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésen a 1046. 1885. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Császtán az alperes lakásán leendő eszközökre 1885-ik év október hó 31-ik napjának délelőtt 11 órájig határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárón alul is eladandók fognak.

Az elárverendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Kelt Sásdon, 1885 ik évi október hó 19. napján

339. (1-1)

Schuber Manó,

kir. bírósági végrehajtó,

tésben szundikálva továbbra is a mostani úton haladunk, rövid időn elérkezik a pillanatot, mikor azt a kevés előnyt is elvesztjük, a mit ma még a sertéstenyésztés és hizlalás hazánkban nyújt.

Akárhol találkozik az ember sertéstenyésztő gazdával, mindegyiktől — fájdalom! — azt kell hallani, hogy a sertéstenyésztés ez idő szerint nem jövedelmez, és hogy fel kell hagyni egészen a tenyésztés és hizlalással, vagy alább kell szállítani azt.

En pedig azt állított, hogy ha a tenyésztés és hizlalás ez idő szerint nem jövedelmez, sőt káros, annak fő oka a ezelszerű tenyésztés Mert pl. a decemberben ellett malacz a hizlalásnál páronkint legalább 20-25 forinttal van hátrányban a januárban ellettel szemben, s ez utóbbi megint legalább 5-6 forinttal a februári-val szemben.

Mi az a gazdasági ág ez idő szerint, mely jövedelmez?

Nem felhagyni a sertéstenyésztéssel, hanem a mostaninak két-háromszorosára kell emelni, azonban egyézerszázalékos sertéseket kell nevelni. Ily módon elérhetjük azt, hogy a satnya és borsókás szorb, oláh, lengyel sertést leszorítjuk a külföldi piacokról; sőt elérhetjük azt is, hogy szorb és oláh sertés hizlalók túllépjék a jobb és javított sertéseinket venniük és venniük laza hizlalásra, mint az e ezéla biztosabban jövedelmez. Ez nem agrár- s légből kapott eszme, ezt én, ha nekem alkalom adatnék, bebizonyítanám. Nevezetesen pedig elérjük az olesó tenyésztés és hizlalással azt, hogy a német vevők sovány süldőket venniük túllépjék hizlalás végett és meghízottakat, mint előnyösebbeket reájuk nézve, kényesírtettekné túllépjék venni, minthogy ők drága nevelésükkel a hizlalással nem bírnának a mi olesóbb hizlalásunkkal versenyezni. Helyes és olesó tenyésztés mellett még a beteges amerikai sertéssel is kiállhatjuk a versenyt.

Tehát nem csüggedni, hanem össze kell szedni magukat a magyarországi tenyésztőknek; a sertéstenyésztést nem szabad alább silyedni engedni, mert pénz hoz az országba, még pedig a gabona után mindjárt az első sorban s leghamarabb. Mindent el kell követni, hogy a 6 millióhoz kevesebb birka után elmaradt jövedelemforrásunk helyreállítsuk. Annál inkább törekedni kell, mert ha mi alább hagyunk, a szorb és oláh tenyésztők csak annál nagyobb erővel ragadják meg a sertéstenyésztést s csakhamar végképen leszorítanak a mai piacunkról is. A szorbek már az idej tenyész-sertés-kiállításán drága pénzen vetek és vesznek jövőre is tenyész-állatok, hogy az ő elsatnyult állományukat feljavítsák. Ha megállunk és nem haladunk, csakhamar elmaradunk mögöttük s akkor végkép elnyomják a mi tenyésztésünket. Miből pénzül ekkor az egész ország?!

Azért ne sajnáljunk fáradságot és áldozatot sertéstenyésztésünk javítására s felvilágosztatására, s erre szolgál első sorban a helyes nevelés és az olesó hizlalás, a mint megírtam.

Végül méltán kívánhatjuk, hogy a kormány segítségére legyen ne csak a nagy, de a kicsiny tenyésztőknek is jó és olesó tenyésztőanyag beszerzésében. Gondolja meg a kormány, hogy minő adóalapot-szalaszt ki kezéből, ha sertéstenyésztésünk hanyatlásnak indul; gondolja meg, minő veszteség hárul a nemzet gazdaságára, ha valóban megszűnik a sertéstenyésztés jövedelmező gazdasági ág lenni.

Fenekpuszta (Somogy), 1885. okt. hóban. Fodor Antal, földbírtokos.

A szerkesztőség postája.

Bányatelep A választ nem közlhetjük, először, mert már elkésett; másodsor, mert önk nem illetékesek a választásra; harmadsor, mert az önk választása által az illető hajtán nemcsak, hogy nem segítenék, hanem még fokoznák a bajt.

Nyílt-tér. *)

Egy okleveles tanító ajánlkozik elemi tantárgyakból

különórák adására.

Megkeresések Pécsen, Anna-utca 10. sz. udvari lakában.

334. (1-1)

Nyilatkozat.

A roszakaratu s aljas elhíresztelések ellenében, mintha én SCHOLCZ ANTAL és FIA ezeknek tetemes összeggel tartoznám, kénytelenítem kijelenteni, hogy nevezett ezégek legesekélybebel sem tartozom, és hogy vele jelenleg semminemű összeköttetésben sem állók.

Tomanek Károly, vendéglős.

333. (1-1)

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

NAGY FERENCZ,

laptulajdonos.

KIS JÓZSEF, VÁRADY FERENCZ felelős szerkesztő, főmunkatárs.

kik a néppel érintkeznek, hogy ennél a gyermek-menhely eszméjét terjeszszék.

— Verhovay felmentették. Csütörtökön hirdette ki a kir. kuria az ítéletet a Verhovay-féle ügyben, mely szerint Verhovay Gyula és Lajos az ellenük emelt sikasztás vádjá alól felmentettek.

— Lapunk mai számához mellékelve vaszik olvasóink a Franklin-társulat által kibocsátott előfizetési főlíviat Klapka és György kiadandó emlékirataira.

Fogfájás bármilynemű, még akkor is hoghya a fogak lukasak vagy sérültek, a birneves indiai Extract használatá által egy másodpercz alatt tartosan megszűnik. Ezen szernek kútnességénél fogva egy családnál sem volna szabad hiányzani. Valódi 35 és 70 kr. üvegben Pécsen, Balás Odón gyógyszer. és Szigetvárott Szalay Józsefnél kapható.

Szinészet.

— Szombaton: „Lelencz.” — Vasárnap: „Lidérc” (ismétlés). — Hétfőn: szünet. — Kedden: „Liliumfi.” — Szerdán: „Jómódok.” — Csütörtökön: „Nők az alkotmányban.”

A színtársulat több mint egy hete, hogy megkezdte városunkban működését, s ez idő alatt nem volt még egy telt háza, de ha csak középszerű, fél házi lettek volna, egy panaszos szót sem hangoztatnánk; hanem látva azt a rendkívüli hídegséget, melylyel a város közönsége a színeszt iránt viselkedik, látva naponként színházunkban azt a rettenetes fatogó irt, mely az igazgatót méltán kétségbe ejti; kénytelenek vagyunk a város eddigi jó hírnevére s a közönség hazafiságára hivatkozva újból felszólítani s kérni a közönséget, hogy a színeszt ügyét tekintse oly közügynek, melyet támogatni hazafini kötelesség.

Most, a midőn országszerte megindultak a magyarosodási, közművelődési mozgalmak, midőn maholnap városunk lesz gőcz-pontja egy az egész Dunántulra alkitaadó közművelődési egyesületnek; — nagyon szomorú lenne, s nagyon sötét árnyat vetne a város közönségére azon aggasztó körülmény, hogy éppen itt Pécsen, a nagy Dunántul egyik legelső rendű városában a színeszt: a magyarosodás, a közművelődés terjesztésének leghathatósabb organuma kénytelen lenne nyomorogni, nélkülözések közt tengődni.

Nem, nem, ez lehetetlen! Pécs hazafias közönsége nem lehel oly szükkeblű, hogy nemzet-napszamosainkól megvonja a pártfogást; ők méltán megérdemlik a legteljesebb támogatást, mert igazi buzgósággal, teljes odaadással fáradoznak a nemzet nagy munkájában, az édes anyanyelv megkedvelésében s a nemzeti kultúra felvirágoztatásában.

De eltekintve a magasatos eszméktől, eltekintve minden hazafias érzéstől s hazafini kötelességtől, maga a színtársulat oly élvezetet nyújt sikeres előadásaiival, hogy a pártfogást valóban megérdemli — megszolgálja.

A lefolyt heti előadások, ha nem is adtak elő holmi reklamos, fölfújtt hirdarabok, mindazonáltal igen kellemesen szórakoztatták azt a csekély számú közönséget, mely érdemesnek találta színészeinket hazafias pártfogására.

A mult heten a szombati előadás ritka műelvezetet nyújtott. Szigligeti „Lelencz”-e került színe Feketi Miklós vendégművésztink közreműködésével. A jeles művész Bertók szerepét bravurossal játszotta. Ily remek alakításban aligha látjuk színpadunkon többször e szerepet. Kíttunt mellette: Perlaki Gizella (Juleska), Kissné H. Mari (Erzsi); utóbbi figyelmünket kell, hogy a tülesintalan játék sérti a finom izlést s csakis a karzati közönségnek tetszik. Pajzán mókáját tartsa fenn akkora, midőn majd — Finom Rózsit játsza. Igen jók voltak: Bodrogi (Nagy István), Réthey (Szteint), Páspóki (Kotori) és Deak (Bereg). Toldinak ezuttal csak annyit mondunk, hogy ha diák volna, nagyon sok szekundát fogna. Sztpa a vén komoronyi szerepét megrát érzéssel s igaz természetességgel játszotta.

Kedden „Liliumfi”-t adták. A darab régi ugyan, de még mindig jobb mint egyik-másik új zagyva vígjáték. A czimzerepben Mezeit látunk, ki nem éppen erőltette meg magát, hogy szerepét teljes érvényre juttassa. Bágyadtan színeszt, csakugy néhol csillámlott föl szép tehetség teljes valójában. Páspóki (Szály) kútnól volt, nemkülönben Oláhné (Camilla). Igen ügyesen mozogtak: Bodrogi (Kányai), Kissné H. Mari (Erzsi), Deak (Gyuri), Sztpa (Schwarz), Réthey (Adolf), Kövesi (Szellemi) szörnyen túlzott. Közönségünk a czirkuzsi bohóczkodásokat nem szereti. Réti Fani (Mariska) játékán nagyon meglátszik a kezdetlegesség. Mozgása nem szini, nem ildomos. Hanghordozása affektált s színtelen. Alakításról nálá szó sines. No, talán idővel jobb lesz!

Szerdán Gabányi Arpd társadalmi színműve „A jó módúak” került színe. A darab a gyengébb színműalkotások közé tartozik, vannak ugyan benne oly drámai mozzanatok, melyek sikeresebb földolgozásban nagy hatást kelteket volna. Az egész mű, úgy látszik a Csiky-féle színművek hatása alatt készült; realisztikus: bus és vér s mindamellert nem felel meg az élet valóságának. A szerepek jó kezekben voltak. Sztpa (Miszlóczy), Oláhné (Eszter), Perlaki G. (Gizella), Gálosiné (Kornélia), Páspóki (Darázs) és Réthey (Aladar) valódi műgondal, művészi alakítással domborították ki szerepeiket. Jó si-

kerrel működtek közre: Bodrogi, Toldi, Latabárné, Olasz Terka és Mezei.

Csütörtökön Tóth Kálmán „Nők az alkotmányban” czimű kútnól vígjátékát adták. Az előadás igen jól sikerült. A csekély számú közönség pompásan mulatott. Oláhné (Krisztina) híven festette a nagyoló nőt, ki gyámoltalan férje-urát erének-erejével ország. képviselővé választja. Réthey (báró Szlankeményi) ma is kútnól volt. Fiatal színész, néhol meglátszik rajta, hogy küzd szerepével; de dícséretére legyen mondva, alakítása mindenkor művészi erőre vall. Maszkjai nagyszerűek! Méltán illeti elismerés Gálosinét, Páspókit, Bodrogit, Latabárnét és Toldit, mint akiknek az előadás jó sikerében jelentékeny részük volt.

Közgazdaság.

Decemberben, vagy január-februárban malacoztassunk-e?

(Visszatekintés az 1885-iki kőbányai mintabizókra.)

Csak nem rég volt alkalmunk a közönség figyelmét egy kis műre felhívni, melyet Fodor Antal Somogy megyei földbírtokos „53 éves tapasztalataim a hazai sertéstenyésztés és hizlalás terén” czim alatt tett közzé.

Szerző a kőbányai sertésállományon, azon elveket, melyeket művében magának vall, tényekkel látja igazolva, s ezeket felhasználva pótlólag munkájához egy kis értekezést irt, melynek — szerző felszólítására — készséggel adunk itt helyet, annyival is inkább, mivel a tárgy, melylyel foglalkozik ép úgy mint az állapont, a melyet annak feldolgozásában elfoglat, nagy fontosságot és közérdeket. Az értekezés a következő:

Ha a kőbányai hizlalásban kiállított hízikra visszatekintünk s vizsgáljuk, hogy a malacoztatás ideje minő befolyással van a hízők súlyára és a malacoztatás mely ideje látszik legcélszerűbbnek, a tenyésztőre nézve legelőnyösebbnek, a következő eredményre jutunk: a decemberben ellett malaczok 9 tenyésztőnél — dacára hogy idősebbek, több eleség elfogyasztása ellenére — 1, 2 kiló szírral kevesebbet eredményeztek 100 kiló kukorica elfogyasztása után, mint januárban ellett süldők, noha ezek egybehasznált idején 4-5 héttel fiatalabbak voltak, mint amazok. És ismét a február hóban ellett malaczok nem álltak a januári süldők mögött, ámbár egy jó hónappal fiatalabbak voltak.

Szakértőnek fölsőleges bizonyítanom, hogy ez az eredmény gazdasági szempontból mily szerfölött fontos és tanulságos. Mekkora a különbség a fogyasztott eleség mennyiségében a decemberben és a februárban lemalacozott göbök között; nem is számítva, hogy a februárban szoptat göbe egy harmad értékű eleséggel szoptat, jobb malacokat nevel mégis, mint a decemberi s e mellett több malacozt is nevel fel.

Hogy mennyire igazam volt, a mikor munkámban „53 éves tapasztalataim a hazai sertéstenyésztés és hizlalás terén” a 22-23-ik lapon, a január-februári malacoztatást ajánlottam hosszas tapasztalásom alapján a decemberi helyett, azt a kőbányai kiállítás eredménye nyívesen bizonyította. Megmutatta a kiállítás, hogy ha azon elvek szerint járnak el a malacoztatás, valamint a hizlalásban, a mikor munkámban ajánlottam, mennyivel kevesebb eleséggel nevelhetünk szebb és nehezebb süldőket, mint a szokásos hibás és költséges tenyésztéssel.

Ugyanis kiállított 27 darab kis-jenői fajból eredt süldőm augusztus 29-én hivatalos mérés szerint 5800 kilót nyomott; ehez véle a 28-ik darabot, a mely néhány nappal előbb esett s akkor 241 kilót nyomott, a sertések közepes súlya páronkint 432 1/2 kiló volt, holott a gróf Wenckheim-féle decemberi elletésű süldők — a melyek az anyémeknél egy hónappal idősebbek voltak — 40 leggyengébb darab eltávolítása után is páronkint csak 398 kilót nyomtak. A lakócsai kir. közalapítványi uradalmi sertések pedig — a melyekből az anyémek származtak — még csak 350 kilót sem tettek ki.

Merem állítani, miszerint, ha az említett süldők úgy neveltek volna, a mint én ajánlom s a mint saját hízomát neveltem, ezeknél még sokkal többet nyomtak volna, mert a gróf Wenckheim-féle süldők 2000 drb, a lakócsaiak pedig 900 daraból, mint a java válogattak ki s küldtek ki a kőbányai hizlalóba, míg az én 28 süldőm 8 göbe után ellett 41 malacozból származott, melyek közül a java 10 darabot tenyészanyagként hagytam meg, 2 darab göbe, 5 hónapos korában magtalanítási műttét következtében hullott el, 1 darabot pedig 9 hónapos korában kellett ledőlni.

Azok az elvek, a miket a sertéstenyésztésre nézve vallok, ezek szerint nyilván helyesek, és úgy hiszem, hogy tapasztalásaim alapján jobban felismertem a helyes, az olesó és ezelszerű tenyésztés és hizlalás módját, mint sokan mások, tenyésztők, hizlalók és sertéskereskedők. Ezeket az elveket tettem közzé említt munkámban és úgy hiszem, ideje is volt, hogy tapasztalatom alapuló, a sertés természetével és hajlamával, valamint a mi viszonyainkkal megegyező tenyésztési és hizlalási mód a tenyésztő közönséggel megismerttettsék, mert ha a sertéstenyésztésben

